

Hoe domineesavonturen toch nog tot een goed einde liepen

Er zijn nogal wat beroepen die een gevarenklasse inhouden: bouwvakkers, loodgieters, dakwerkers, of straters, ze kunnen tijdens hun werk ongemakken krijgen of gewond raken.

Voor de predikheren onder ons geldt dat gelukkig niet: zij kennen hun vaste wekelijkse tred of rit naar de kerk om te preken, om huisbezoeken af te leggen, of rouw-of trouwdiensten te leiden.

Maar soms gaat er wel eens iets mis, het kan de beste overkomen en dan komt een voorganger in een onverwacht, noem het ludiek of anekdotisch avontuur terecht. Enkele van deze avonturen heb ik uit de oude doos voor u opgevist. En dat in chronologische volgorde.

Met zijn tweeën in de bakfiets

Tegenwoordig zie je vaak elektrische bakfietsen waarmee kindjes worden vervoerd. Ze zitten stoer bij elkaar en genieten van hun ritje naar school. Maar een predikantenechtpaar op een bakfiets: dat heeft u vast nooit eerder gezien. Toch gebeurde het. We schrijven anno 1935. Mijn grootvader Cor Wielenga was met zijn vrouw Coos op weg van Zaandam naar Wormerveer, een afstand van zo'n 15 kilometer. Het was een zomerdag en dan is zo'n vroege ochtendritje een aangename verpozing.

Maar na Krommenie gepasseerd te zijn, liep bij grootvader Cor de ketting van de fiets. Hij stond er beteuterd bij te kijken, rommelde met zijn grote handen aan de ketting, maar daarmee maakte hij het alleen maar minder. Oma Coos kreeg een helder idee: hier in dit dorp ken ik een fietsmaker.

Daar bellen wij gewoon aan. De goede man was nog in nachtkleding maar de Zaankanters zijn spontaan en zo kreeg het predikantenpaar een bakfiets te leen, om de resterende kilometers naar Wormerveer af te leggen. Het was intussen wel een dik kwartier later geworden. Net aangekomen bij de Gereformeerde kerk, stonden broeders ouderlingen hen op te wachten. "Broeders, u krijgt nu geen hand van mij. Ik wil graag groene zeep en waar is de pomp?" Veel huizenbezitters hadden toen nog een pomp in tuin of op de binnenplaats. Na de reiniging van de vieze handen kon opa Wielenga aan de samengestroomde gemeente bekendmaken, dat de bakfietsstocht hem uitstekend bevallen was, maar dat hij voor de terugweg toch wel een andere vervoersmogelijkheid prefereerde.

En zo geschiedde, dat het echtpaar Wielenga na de koffie met een oude brandweerauto van een verzamelaar van antieke auto's, keurig bij de pastorie aan de Tuinstraat werd thuisbezorgd. Voor mijn grootvader had het best ook een olifant mogen zijn, voor oma Coos zeker niet!

Krik krak, wat een ongemak

Ook hun zoon Douwe, predikant in Kollumerpomp, overkwam een onverwacht ongemak. Eigenlijk was dit een beetje aan hem zelf te wijten. Hij had weinig geduld: lukt het niet links, dan moet het rechts. Hij preekte in de jaren '50 in een naburig dorp om een ruilbeurt te vervullen. Nadat hij de dienstdoende ouderling de handdruk had gegeven, toog hij de preekstoel op. Alleen, het deurtje wilde niet open, hoe hij ook wrikte. "Dan maar met gestrekt been over de verschansing heen", dacht de vermetele oom Douwe. En hij zette zich af, het rechterbeen strak omhoog, trok het terug en juist daar ontstond het euvel: hij kreeg een flinke winkelhaak in zijn streepjesbroek. Een van wel 20 centimeter. Hoe lossen we dit op? Douwe keek ongelukkig, zuchtte, er moest wat gebeuren, dat was duidelijk. Gelukkig woonde het kostereske vlak naast de kerk. Die kwam met een doos met naald en draad, maande mijn oom zitten te gaan, terwijl zij ijverig als een Martha met haar naai- en stopwerk begon om de broek enigszins toonbaar te maken. De organist begon inmiddels met het spelen van Psalm 119, de gemeente zette braaf in en met zo'n repertoire konden ze voorlopig wel even vooruit. Na een dik kwartier was de onverwachtse naaiklus geklaard en kon mijn oom als een kind zo blij met zijn preekbeurt beginnen. Ook hier in Kollumerzwaag gold het motto: "het beste stuk in 't huisbedrijf dat is een goed en handzaam wijf".

Ineens met preekstoel en al de kelder in

Van moeders kant had ik ook een oom die predikant was: oom Riets Ypma. Hij stond nog niet zo lang in Emmen, waar ze kort gleden een nieuwe kerk in gebruik genomen hadden, de Ichtuskerk,

gebouwd volgens nieuwe inzichten: de onderverdieping bestond uit lokaliteiten en op de bovenverdieping was een kerkzaal met preekstoel, maar die kon naar believen, ook in een ommezien worden weggemoffeld als er een toneel- of filmavond was. Op een zondagmiddag ging Rients Ypma voor in de 5-uurs dienst. Het was speciaal bestemd voor de jeugd en de kerkruimte was overvol bezet. Wie van de aanwezige tieners het had bedacht, vermeldt de historie niet, maar op een gegeven moment verdween ds. Rients Ypma tijdens de preek met preekstoel en al plotseling naar de kelderruimte, de gemeente in verbazing achterlatend. Tsjonge, wat nou! De koster trad snel op, gaf de belhamels een stevige reprimande en zo kon oom Rients in al zijn glorie weer als een Fenix uit de krochten omhoog rijzen. Er klonk zelfs een waar applaus. Rients Ypma liet zich als nuchtere Fries niet uit het veld slaan, hij had bij de beschieting van zijn pastorie in Loppersum wel voor hetere vuren gestaan. 'Als u goed hebt opgelet gemeente, weet u nog precies wat mijn laatste woorden 3 waren'. 'Ik ben herrezen en u kunt mijn woordenstroom weer ontvangen'. Oudere Emmenaren hebben het er nog wel eens over...

Een dominee doet corvee, maar het zat niet mee

Ds. Pieter Riemersma was nog maar kort dominee in Leeuwarden-West; in 1959 of hij ging op zaterdag met de leden van de vereniging Apollos mee op tournee naar Stania State, waar een themaweekend werd gehouden. Uiteraard moest er ook gekookt worden en daarvoor was een aardappelschilploeg aangewezen, de dominee inclusief. Onder aanstekelijk gelach verdwenen de geschilde aardappels met veel gespetter in een teil, waarbij de dominee meermaals geraakt werd. Dit tot grote hilariteit van de corveeërs. Dominee Riemersma zei na het schilwerk: ik moet mijn preek nog maken en kan morgen in deze vieze kloffie niet voorgaan. Wie van jullie heeft een schone broek voor mij? Ik vertelde hem dat ik een zwart/witte strepenbroek als extra had meegenomen en dit mocht de dominee wel even passen. Zo gezegd zo gedaan. Het enig euvel was, dat het kruis wat strak zat. En zo zien wij dominee Riemersma op zondagmorgen heel voorzichtig, voetje voor voetje de preekstoel van de Gereformeerde Kerk in Oenkerk opklauteren. Hij durfde nauwelijks te gaan zitten. Het liep allemaal gesmeerd, tot vreugde van de predikant zelf. Een week later werd een pakje bij ons thuis bezorgd: een keurig gestoomde en gevouwen streepjesbroek met een doos Chief Hipp sigaretten, die toen in de mode waren. Ik heb dit doosjes sigaretten nog lang bewaard... Predikanten; meestal weten ze van de nood een deugd te maken, en anders hun echtgenotes wel!

Maurice Wielenga, Joure